

hij heeft in die laatste functie Six inderdaad belangrijke diensten bewezen. Six was met die ontwikkeling niet gelukkig en op zijn verzoek gingen Wilmar en Boswijk op zoek naar een nieuwe commandant c.q. chef-staf; wie zij benaderd hebben, is niet bekend, maar zij vonden in elk geval niemand bereid. Er restte Six niet anders dan zich met de feitelijke leiding van de OD te belasten. De 'chef-staf' werd in werkelijkheid de 'commandant'. Hij zou dat tot het einde van de bezetting blijven.

★

Jhr. Pieter Jacob Six was in 1895 in Amsterdam geboren. Zijn vader, eigenaar van een befaamde schilderijencollectie, werd er een jaar later hoogleraar in de aethetica en de kunstgeschiedenis. Het gezin was vermogend. Pieter Jacob, de vierde zoon, doorliep in Amsterdam het gymnasium. Van jongsaf was hij een uitnemend ruiter – hij kon die sport vooral ook beoefenen op het landgoed 'Jagtlust' onder 's-Graveland in het Gooi dat eigendom van de familie was. Bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog meldde hij zich als vrijwilliger bij de cavalerie. Tot begin '19 bleef hij in dienst. In de jaren '20 en '30 was hij enige tijd in de scheepvaart werkzaam, nadien nog in de koffiehandel, maar zijn voornaamste functies vond hij op organisatorisch gebied: hij werd o.m. secretaris van de Nederlands-Italiaanse, in '27 bovendien van de Nederlands-Amerikaanse Kamer van Koophandel. In die laatste functie kon hij de regering belangrijke diensten bewijzen die in '35 met een koninklijke onderscheiding beloond werden. Veel van zijn vrije tijd besteedde hij aan diverse sporten waarbij hij het gevaar niet schuwde. Hij was een van de eerste Nederlanders die zich met een zweefvliegtuig de lucht in waagde, bovendien trad hij een tijdlang als invlieger op van de eerste Nederlandse helikopter. Wat zijn staatkundige opvattingen betrof, was hij conservatief-liberaal en hij ging in de kringen waarin hij zich bewoog, in hoofdzaak met gefortuneerde mensen om die er dezelfde opvattingen op na hielden als hijzelf. Dat droeg niet tot verruiming van zijn politieke horizon bij.

Eind augustus '39 werd hij gemobiliseerd bij het eerste regiment huzaren. Als eskadroncommandant trok hij in de meidagen op de noordelijke Veluwe met zijn manschappen terug; hij kreeg de vijand niet te zien, hij behoefde geen schot te lossen. 'Ik had', vertelde hij ons achttien jaar later, 'geen gelegenheid, mezelf op de proef te stellen.'<sup>1</sup> Nu, die gelegenheid zou de bezetting hem bieden!

<sup>1</sup> P. J. Six, 8 mei 1958.